

ઘોરણ - 6 ગણિત

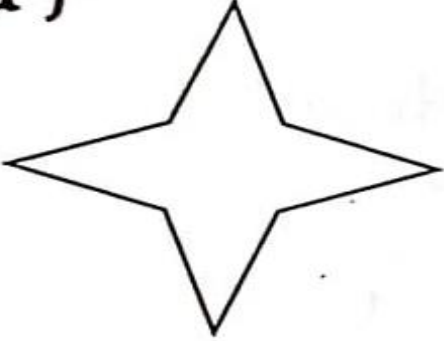
પ્રકરણ – 13

સંમિતિ

સ્વાધ્યાય – 13.3

1. નીચેના દરેક આકાર માટે સમિતિની રેખાઓ શોધો. તમારા જવાબ ની ચકાસણી કેવી રીતે કરશો?

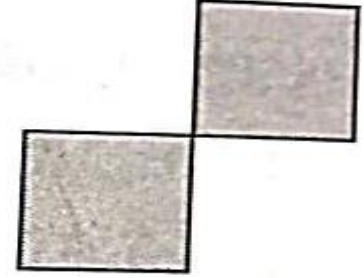
(a)

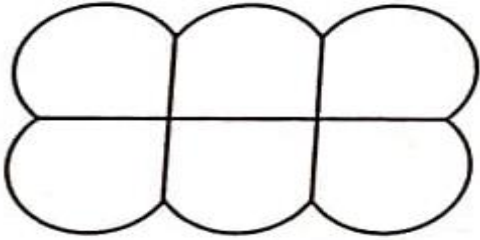
(b)

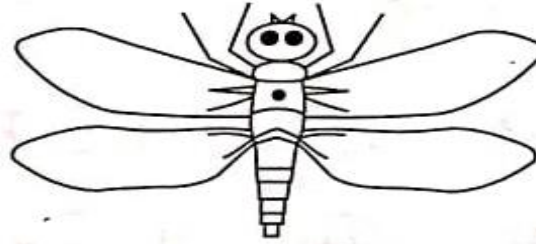
(c)

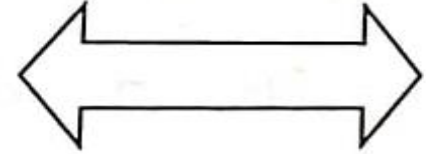
(d)

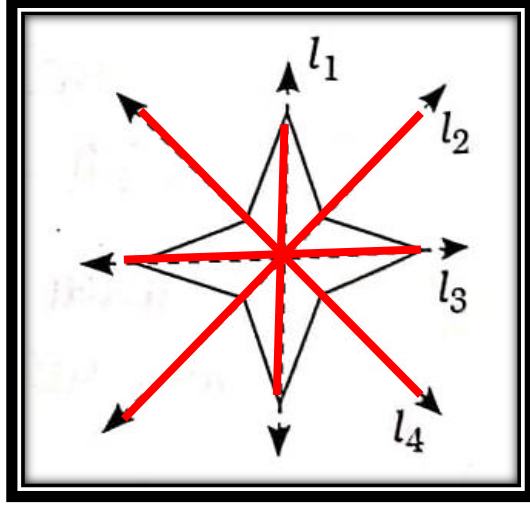

(e)

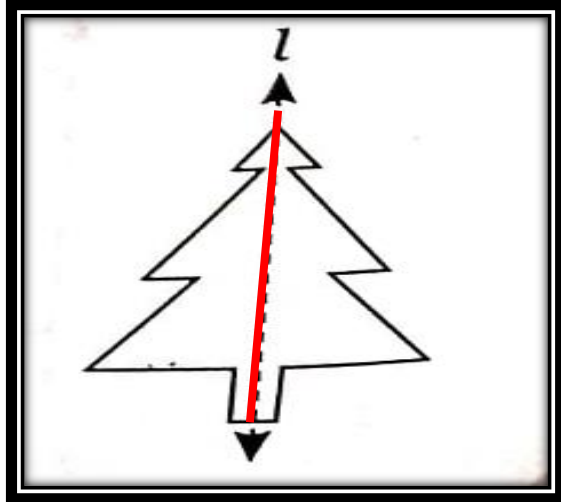

(f)

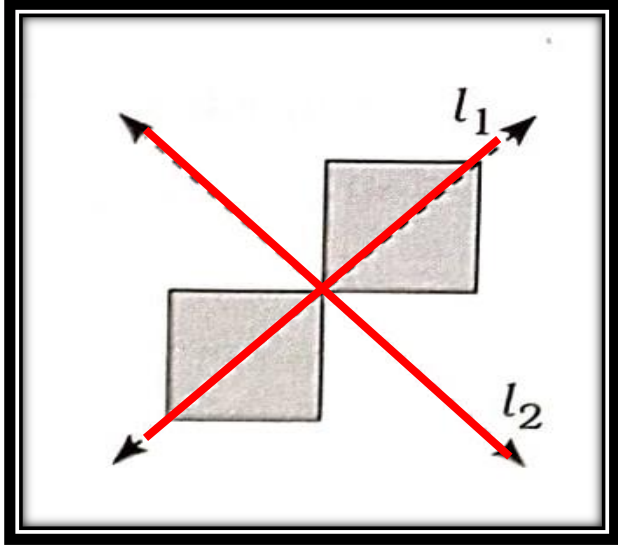

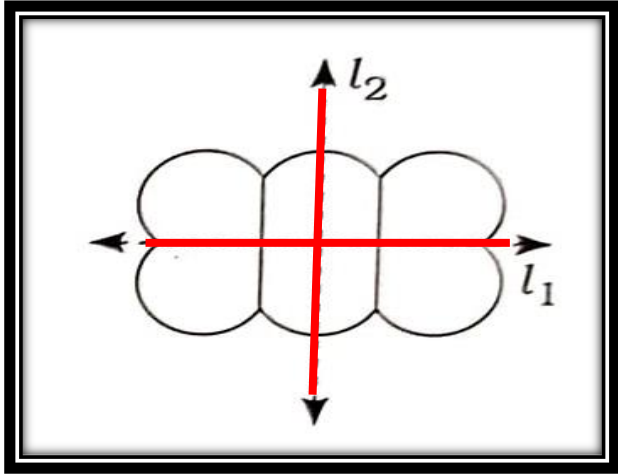
(a) અહીં આપેલા આકારને કુલ 4 સંમિતિની રેખાઓ છે. આકારમાં તે l_1 , l_2 , l_3 , અને l_4 વડે દર્શાવેલ છે.

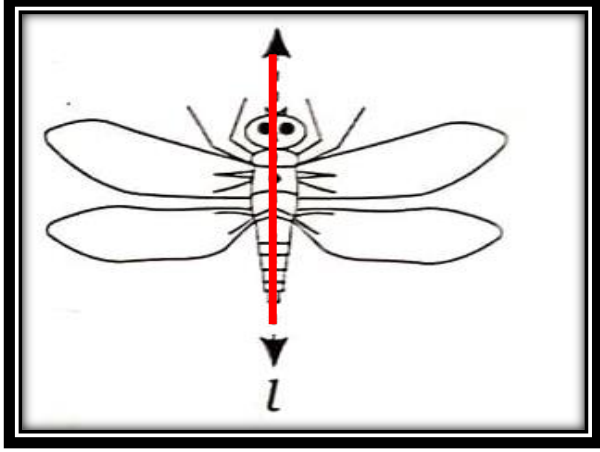
(b) અહીં આપેલા આકારને માત્ર 1 સંમિતિની રેખા છે. આકારમાં તે l વડે દર્શાવેલ છે.

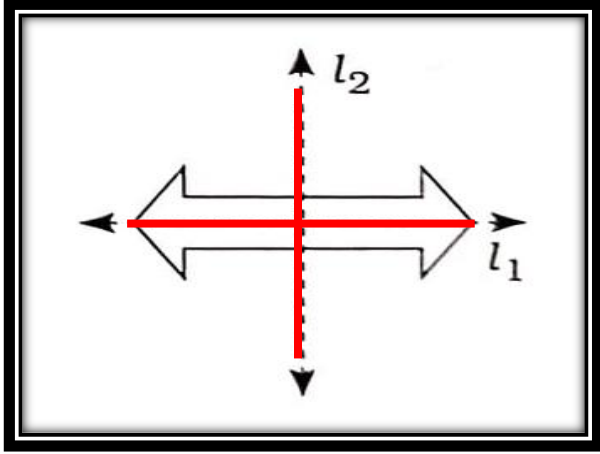
(c) અહીં આપેલા આકારને કુલ 2 સંમિતિની રેખાઓ છે. આકારમાં તે l_1 , અને l_2 વડે દર્શાવેલ છે.

(d) અહીં આપેલા આકારને કુલ 2 સંમિતિની રેખાઓ છે. આકારમાં તે l_1 , અને l_2 વડે દર્શાવેલ છે.

(e) અહીં આપેલા આકારને માત્ર 1 સંમિતિની રેખા છે. આકારમાં તે 1 વડે દર્શાવેલ છે.

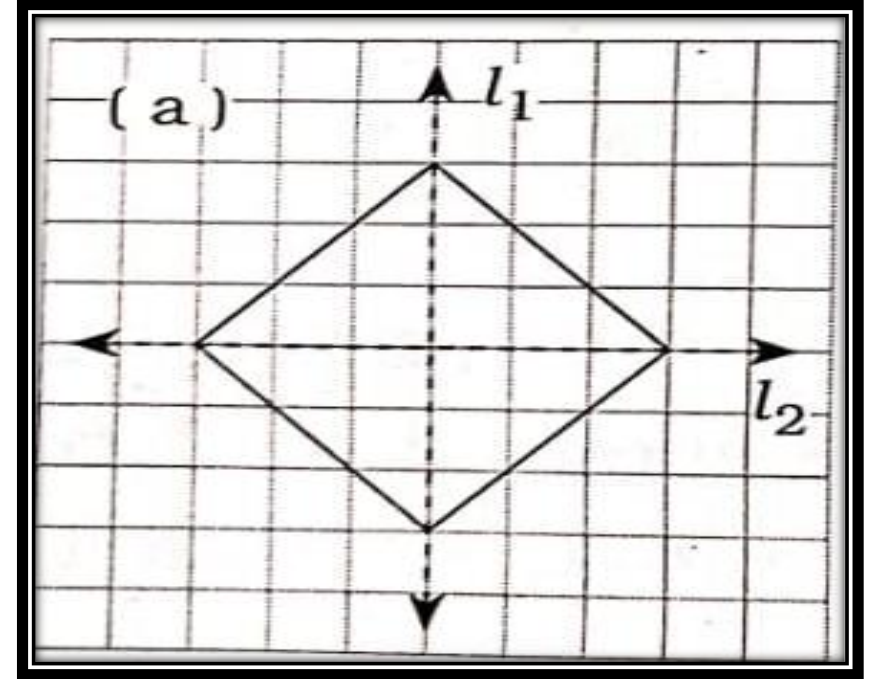
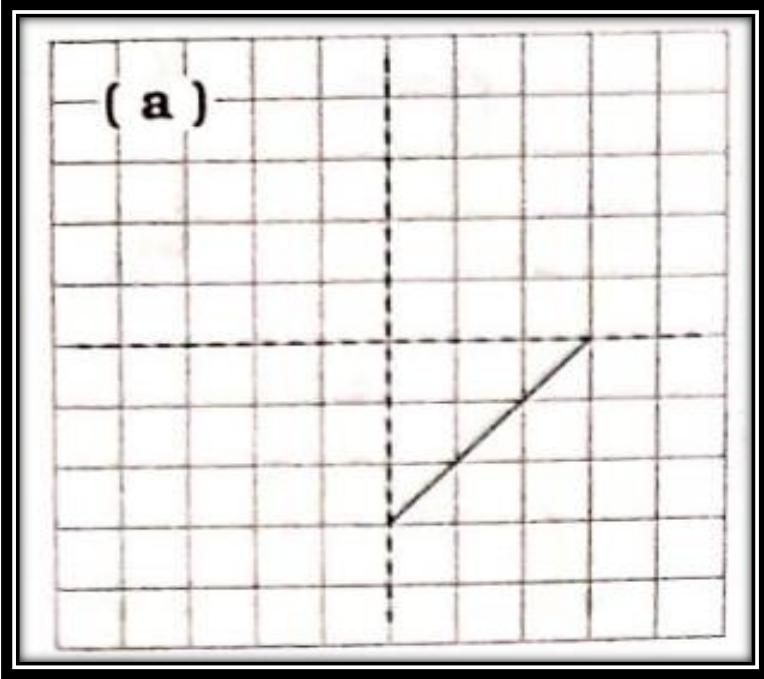
(f) અહીં આપેલા આકારને કુલ 2 સંમિતિની રેખાઓ છે. આકારમાં તે l_1 , અને l_2 વડે દર્શાવેલ છે.

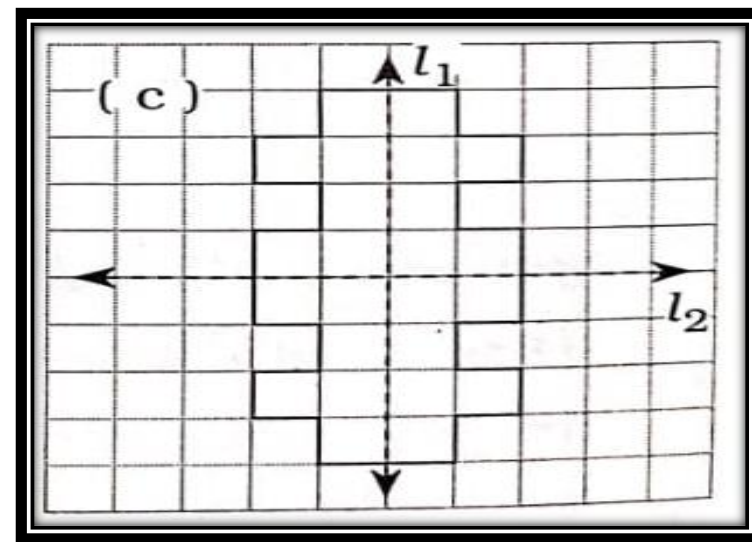
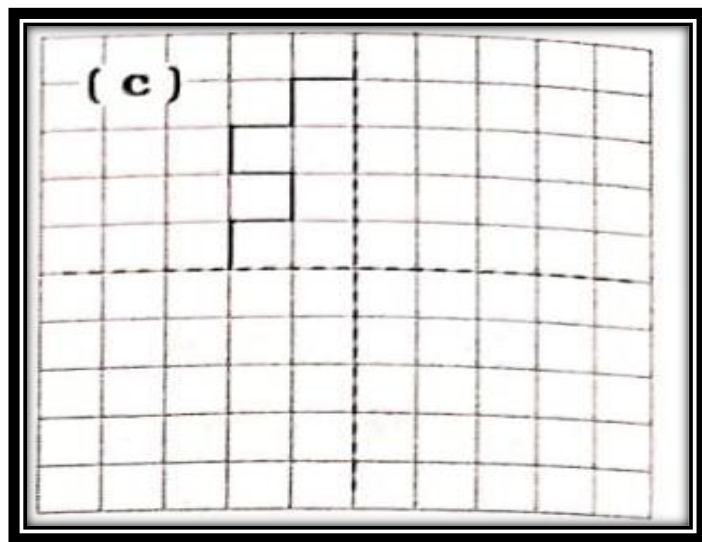
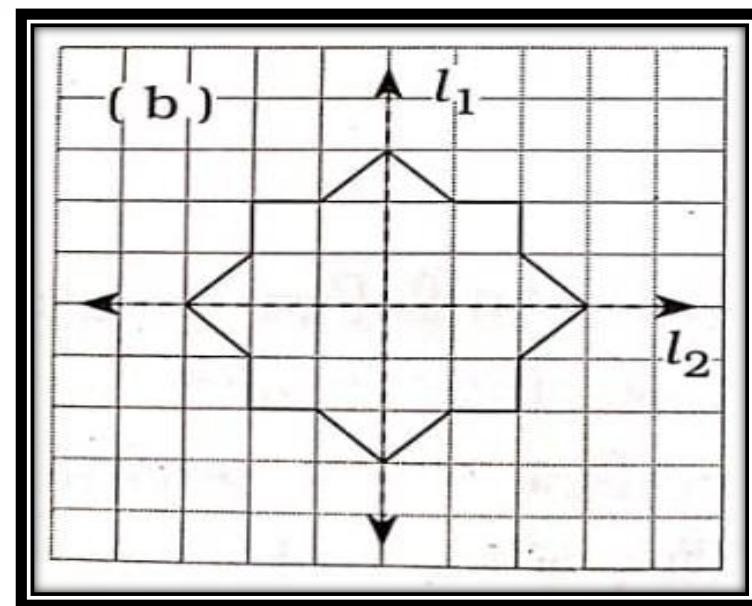
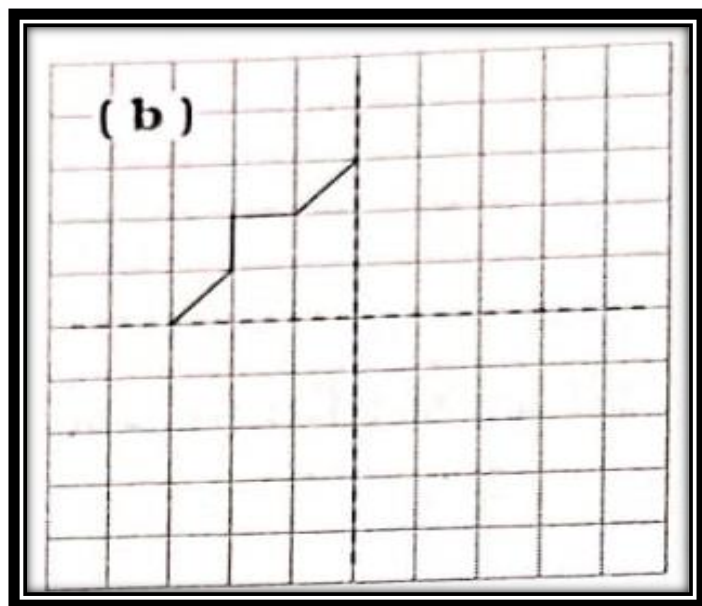
જવાબની કસોટી :

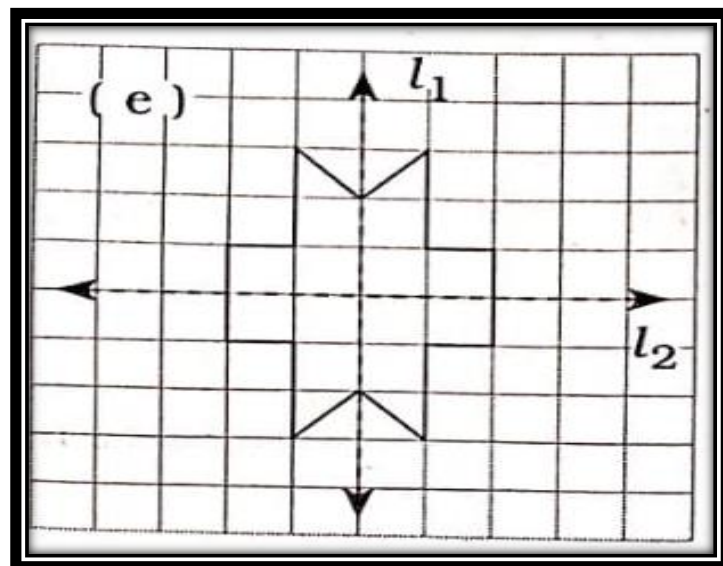
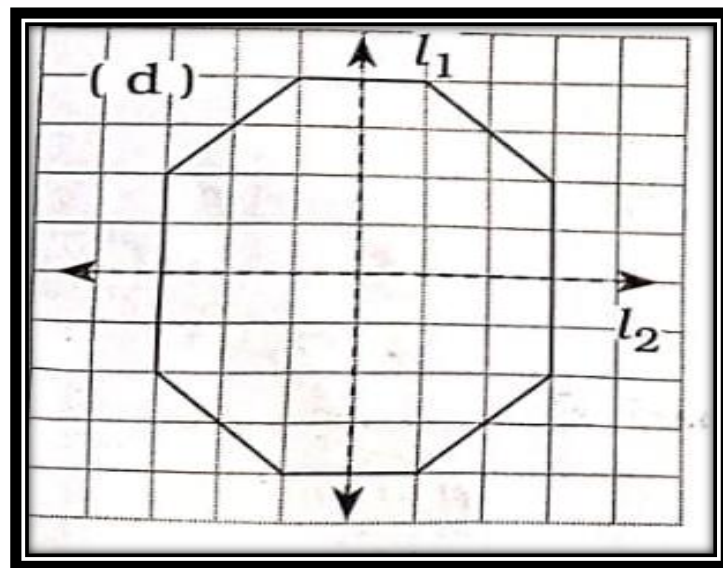
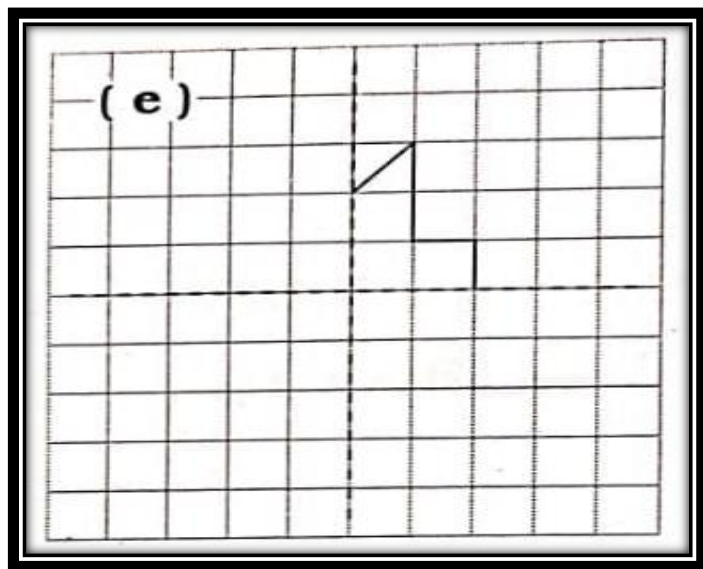
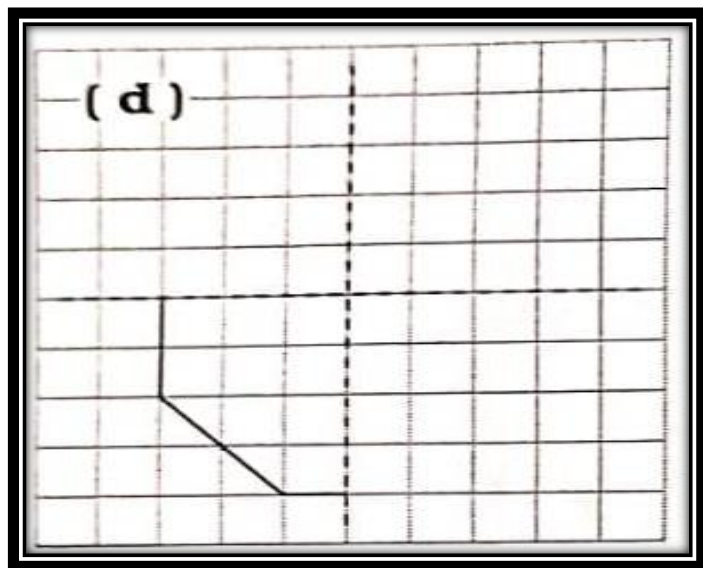
સંમિતિની રેખાથી ચિત્રને બરાબર વાળીને બીજા ભાગ પર મૂકતાં તે અર્ધચિત્ર બરાબર બંધબેસતું આવે, તો સંમિતિની રેખા સાચી છે તેમ કહી શકાય. જો અર્ધચિત્ર બરાબર બંધબેસતું ન આવે, તો સંમિતિની રેખા સાચી નથી તથા ચિત્ર સંમિત નથી.

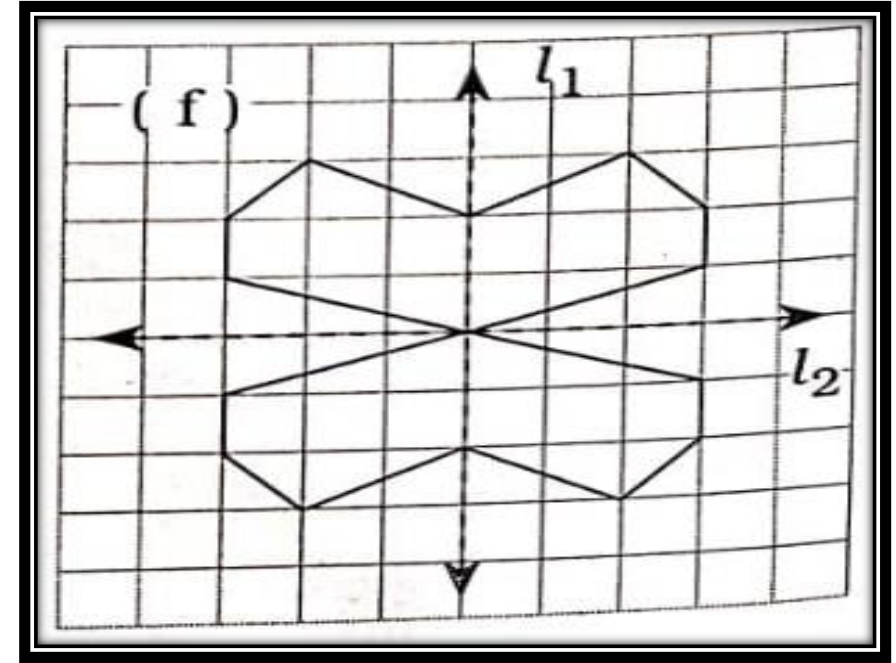
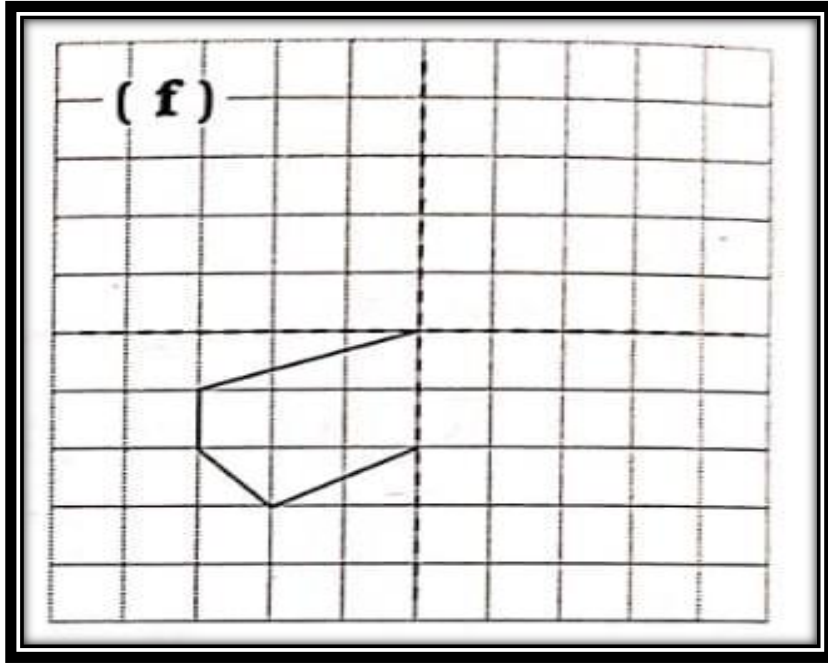
2. નીચેનાં ચિત્રોની ચોરસ ખાનાંવાળા કાગળ પર નકલ કરો. દર્શાવેલી બંને તૂટક રેખાઓ, સંમિતિની રેખા બને તે રીતે તેને પૂર્ણ કરો:

- સમિતિની બે રેખાઓ દર્શાવતી સંપૂર્ણ આકૃતિઓ નીચે દર્શાવી છે.
આ બે સંમિતિની રેખાઓ ટપકાંવાળી રેખાથી દર્શાવેલ છે.

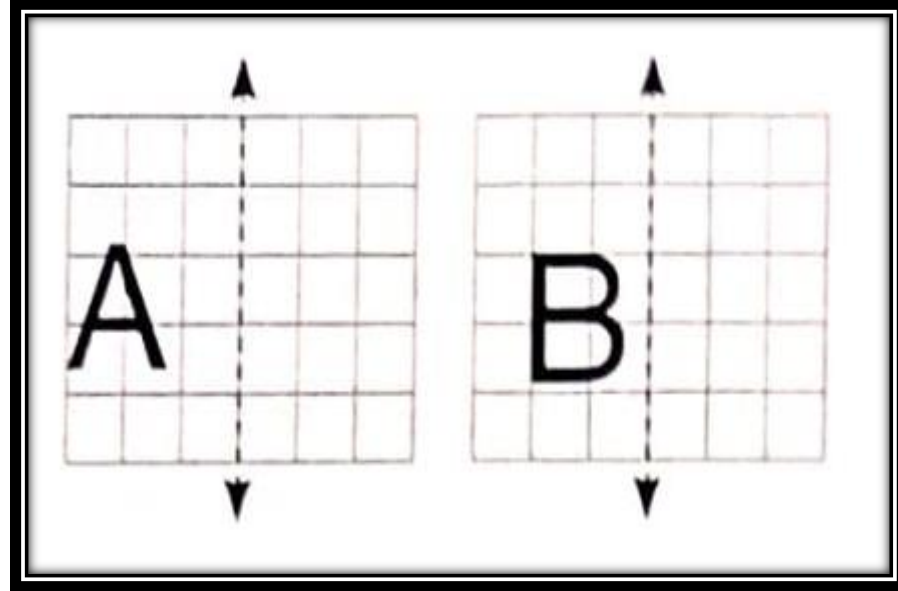

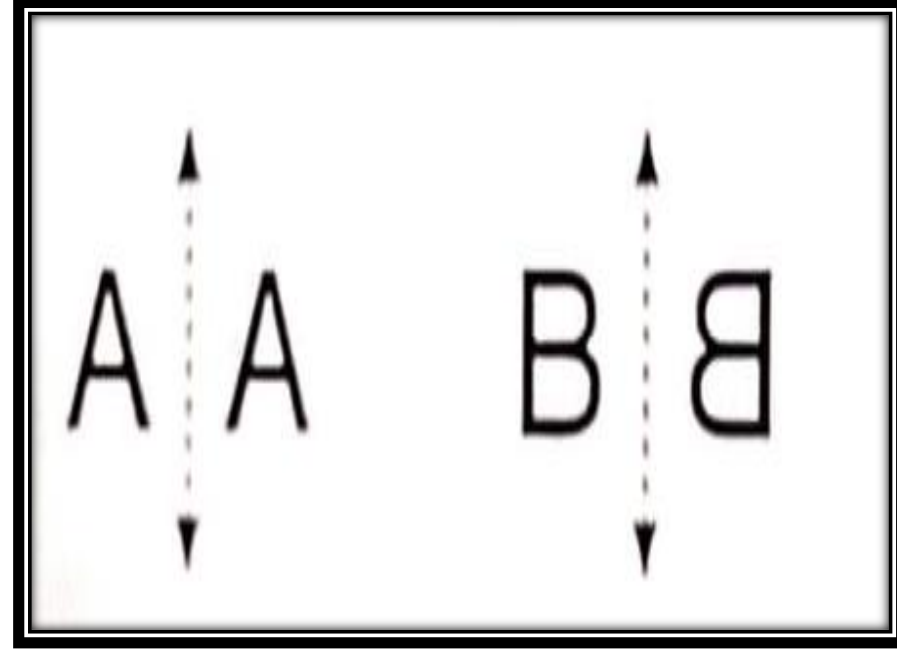

સંમિતિની રેખાનો ઉપયોગ કરતાં અધૂરા ચિત્ર પરથી સંપૂર્ણ ચિત્ર તૈયાર કરી શકાય.

3. બાજુની દરેક આકૃતિમાં એક અંગ્રેજી મૂળાક્ષર, એક ઊભી તૂટક રેખા સાથે દોરેલો છે. આ રેખાને સંમિત A નું પ્રતિબિંબ મેળવો. કયા અક્ષરનું પ્રતિબિંબ, મૂળ અક્ષર જેવું જ રહે છે અને કયાનું નથી રહેતું ? શા માટે ? તે જ રીતે O E M N P H L T S V X માટે પ્રયત્ન કરો.

➤ અક્ષર A અને અક્ષર Bનું અરીસામાં પ્રતિબિંબ જોતાં તે નીચે પ્રમાણે દેખાય છે :

- ✓ અક્ષર A જેવો છે તેવો જ અરીસાના પ્રતિબિંબમાં દેખાય છે. કારણ કે A સંમિત અક્ષર છે.
- ✓ અક્ષર B જેવો છે તેવો અરીસાના પ્રતિબિંબમાં દેખાતો નથી. અક્ષર B ઊલટો હોય તેવો દેખાય છે. કારણ કે B સંમિત અક્ષર નથી.
- ✓ હવે, આપેલા બીજા અક્ષરોનાં અરીસામાં પ્રતિબિંબ જોતાં તે નીચે પ્રમાણે દેખાય છે :

O	0	E	Э	M	M	N	И
P	q	H	H	L	└	T	T
S	2	V	V	X	X		

✓ અહીં પ્રતિબિંબો જોતાં જણાય છે કે અક્ષર A, 0, M, H, T, V અને X નાં પ્રતિબિંબ મૂળ અક્ષરના જેવાં જ જોવા મળે છે. આ બધા અક્ષરો સંમિત અક્ષરો છે.

✓ જ્યારે B, E, N, P, L અને S અક્ષરો એવા છે કે તેમનાં પ્રતિબિંબ મૂળ અક્ષરના જેવાં નથી. આ બધા અક્ષરો સંમિત અક્ષરો નથી.

Thanks

For watching